

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 2/12
Λουξεμβούργο, 24 Ιανουαρίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-282/10
Maribel Dominguez κατά Centre informatique du Centre Ouest Atlantique,
Préfet de région Centre

Η οδηγία περί οργανώσεως του χρόνου εργασίας απαγορεύει εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας το δικαίωμα ετήσιας αδειάς μετ' αποδοχών προϋποθέτει πραγματική εργασία ελάχιστης χρονικής διάρκειας δέκα ημερών

Δεν επιτρέπεται να θιγεί το δικαίωμα αυτό σε περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος βρίσκεται δικαιολογημένα σε αναρρωτική άδεια, είτε λόγω ασθένειας είτε λόγω ατυχήματος που συνέβη στον χώρο εργασίας ή αλλού

Η οδηγία περί οργανώσεως του χρόνου εργασίας ¹ προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να παρέχεται σε όλους τους εργαζομένους ετήσια άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες (άρθρο 7).

Η M. Dominguez υπήρξε θύμα ατυχήματος, το Νοέμβριο του 2005, κατά τη μετάβασή της από την κατοικία της στον τόπο εργασίας. Κατόπιν του ατυχήματος αυτού, της χορηγήθηκε αναρρωτική άδεια για το χρονικό διάστημα από 3 Νοεμβρίου 2005 έως 7 Ιανουαρίου 2007. Η M. Dominguez προσέφυγε στη γαλλική δικαιοσύνη προκειμένου να της χορηγηθεί, για το χρονικό διάστημα αυτό, άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας 22,5 ημερών, την οποία είχε αρνηθεί να της χορηγήσει ο εργοδότης της, το Centre informatique du Centre Ouest Atlantique (στο εξής: CICOA), και, επικουρικώς, να της καταβληθεί αποζημίωση ύψους περίπου 1 970 ευρώ. Η M. Dominguez υποστηρίζει συγκεκριμένα ότι το ατύχημα κατά τη μετάβαση στον τόπο εργασίας αποτελεί εργατικό ατύχημα και εμπίπτει στο ίδιο νομικό καθεστώς με αυτό. Κατά την προσφεύγουσα, το χρονικό διάστημα διακοπής της συμβάσεως της εργασίας κατόπιν του ατυχήματος κατά τη μετάβαση στον τόπο εργασίας πρέπει να θεωρηθεί χρόνος πραγματικής εργασίας όσον αφορά τον υπολογισμό της αδειάς της μετ' αποδοχών. Δεδομένου ότι τα αιτήματά της δεν έγιναν δεκτά, η M. Dominguez άσκησε αναίρεση.

Το Cour de cassation (Γαλλία) ερωτά το Δικαστήριο αν είναι συμβατή με την οδηγία η γαλλική ρύθμιση η οποία, αφενός, εξαρτά το δικαίωμα ετήσιας αδειάς μετ' αποδοχών από τη συμπλήρωση ελάχιστου χρόνου πραγματικής εργασίας, για τον ίδιο εργοδότη, δέκα ημερών (ή ενός μηνός πριν το Φεβρουάριο του 2008) κατά την περίοδο αναφοράς (διαρκείας, καταρχήν, ενός έτους). Αφετέρου, η γαλλική νομοθεσία αναγνωρίζει ότι αποτελούν χρόνο πραγματικής εργασίας τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία αναστέλλεται η εκτέλεση της συμβάσεως εργασίας λόγω, μεταξύ άλλων, εργατικού ατυχήματος, χωρίς να μνημονεύει την περίπτωση ατυχήματος κατά τη μετάβαση στον τόπο εργασίας.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο απαντά, πρώτον, ότι η οδηγία έχει την έννοια ότι απαγορεύει εθνική διάταξη βάσει της οποίας προβλέπεται ότι το δικαίωμα ετήσιας αδειάς μετ' αποδοχών προϋποθέτει πραγματική εργασία ελάχιστης χρονικής διάρκειας δέκα ημερών (ή ενός μηνός) κατά την περίοδο αναφοράς.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα για ετήσια άδεια μετ' αποδοχών πρέπει να θεωρείται ως ιδιαίτερης σημασίας αρχή του κοινωνικού δικαίου της Ενώσεως, από την οποία δεν χωρεί παρέκκλιση και η οποία πρέπει να εφαρμόζεται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές μόνον εντός των

¹ Οδηγία 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ L 299, σ. 9).

ορίων που καθορίζει ρητώς η οδηγία. Τα κράτη μέλη έχουν, βεβαίως, τη δυνατότητα να καθορίζουν τους όρους ασκήσεως και εφαρμογής του δικαιώματος ετήσιας αδείας μετ' αποδοχών, πλην όμως δεν μπορούν να εξαρτούν από οποιονδήποτε όρο τη θεμελίωση του δικαιώματος αυτού ή να αποκλείουν την ίδια την ύπαρξή του, δεδομένου ότι το δικαίωμα αυτό παρέχεται ρητώς σε όλους τους εργαζομένους.

Επιπλέον, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι η οδηγία δεν διακρίνει μεταξύ εργαζομένων που απουσιάζουν από την εργασία, κατά την περίοδο αναφοράς, λόγω αναρρωτικής αδείας και αυτών που όντως εργάστηκαν κατά την εν λόγω περίοδο². Επομένως, όσον αφορά τους εργαζομένους που βρίσκονται σε αναρρωτική άδεια η οποία έχει χορηγηθεί δεόντως, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να εξαρτήσει το παρεχόμενο, βάσει της οδηγίας, σε όλους τους εργαζομένους δικαίωμα ετήσιας αδείας μετ' αποδοχών από την υποχρέωση παροχής πραγματικής εργασίας κατά την περίοδο αναφοράς.

Δεύτερον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, κατά την εφαρμογή του εσωτερικού δικαίου, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να το ερμηνεύουν κατά το μέτρο του δυνατού με γνώμονα το γράμμα και τον σκοπό της οδηγίας. Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να διακριβώσει, προκειμένου να διασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα της οδηγίας, αν είναι δυνατή ερμηνεία του εθνικού δικαίου βάσει της οποίας η απουσία του εργαζομένου λόγω ατυχήματος κατά τη μετάβαση στον τόπο εργασίας μπορεί να εξομοιωθεί με απουσία λόγω εργατικού ατυχήματος. Το Δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι, κατά την οδηγία, δεν επιτρέπεται να θιγεί το δικαίωμα ετήσιας αδείας μετ' αποδοχών οποιουδήποτε εργαζομένου βρίσκεται σε αναρρωτική άδεια κατά την περίοδο αναφοράς, είτε λόγω ατυχήματος που συνέβη στον χώρο εργασίας ή αλλού είτε λόγω ασθένειας οποιουδήποτε είδους και οποιασδήποτε αιτίας.

Σε περίπτωση, πάντως, κατά την οποία δεν είναι εφικτή η σύμφωνη με την οδηγία ερμηνεία του εθνικού δικαίου, απόκειται στο δικαστήριο αυτό να εξετάσει το ενδεχόμενο εργαζόμενος, όπως η M. Dominguez, να μπορεί να επικαλεσθεί άμεσα την οδηγία. Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει καταρχάς ότι οι διατάξεις της οδηγίας είναι, από απόψεως του περιεχομένου τους, απαλλαγμένες αιρέσεων και αρκούντως ακριβείς, οπότε οι ιδιώτες μπορούν να τις επικαλούνται έναντι του κράτους μέλους ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Εν συνεχεία, καθόσον δεν χωρεί άμεση επίκληση οδηγίας κατά ιδιωτών, απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να διακριβώσει αν χωρεί επίκληση της οδηγίας κατά του CICOA, αναλόγως της ιδιότητας με την οποία αυτό ενεργεί (φορέας ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου). Σε περίπτωση κατά την οποία χωρεί επίκληση της οδηγίας κατά του CICOA, το εθνικό δικαστήριο δεν θα πρέπει να εφαρμόσει καμία εθνική διάταξη αντίθετη προς την οδηγία αυτή.

Σε αντίθετη περίπτωση, η M. Dominguez θα έχει τη δυνατότητα να ασκήσει κατά του κράτους αγωγή λόγω ευθύνης, προκειμένου να αποκατασταθεί η ζημία που υπέστη εξαιτίας της προσβολής του απορρέοντος από την οδηγία δικαιώματός της για ετήσια άδεια μετ' αποδοχών³.

Τρίτον, κατά το Δικαστήριο, η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβλέπουν ότι η χρονική διάρκεια της ετήσιας αδείας μετ' αποδοχών διαφοροποιείται αναλόγως της αιτίας για την οποία χορηγήθηκε η αναρρωτική άδεια, υπό τον όρο ότι η διάρκεια αυτή είναι μεγαλύτερη ή ίση της ελάχιστης των τεσσάρων εβδομάδων την οποία διασφαλίζει η οδηγία αυτή.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Ιανουαρίου 2009, [C-350/06](#) και [C-520/06](#), Schultz-Hoff κ.λπ.· βλ. επίσης [Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 4/09](#).

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 1991, [C-6/90](#) και [C-9/90](#), Francovich κ.λπ.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106